

ЕФЕКТИВНІСТЬ ГРОШОВО-КРЕДИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Сучасний етап розвитку економіки України висуває нові вимоги до економічної політики держави. Поряд з іншими структурними заходами держави, мають застосовуватися ефективні інструменти грошово-кредитної політики, однією з основних цілей якої є забезпечення економічного зростання, у тому числі за рахунок збільшення інвестиційних витрат. Але відсутність ефективного механізму переливання капіталу з фінансового сектора в реальний, а також чітких цілей і пріоритетів монетарної політики, спрямованих на зростання реальних інвестицій, залишається однією з основних проблем вітчизняної економіки.

Значне зниження зовнішнього попиту на вітчизняну продукцію, воєнні дії на Сході країни, згортання іноземних інвестицій викликало падіння виробництва, скорочення експорту, зменшення всіх видів доходів, особливо валютних, обумовило труднощі з наповненням бюджету, спричинення перевищення попиту на іноземну валюту над її пропозицією. Це спровокувало девальваційні процеси, ажіотажні настрої у населення щодо купівлі валюти та вилучення коштів з банківської системи, що відобразилося на її ослабленні, зменшенні кредитування економіки, скороченні золотовалютних резервів.

Загострення макроекономічних та політичних ризиків на фоні несистемних дій регулятора призвело до виникнення кризи довіри до банківської системи та національної валюти. Загальний обсяг депозитів у національній валюті з початку 2014 року зменшився на 14,1% - до 362,9 млрд. грн., в т. ч. залишки на депозитних рахунках фізичних осіб - на 20,2% і становили 202,5 млрд. гривень. Обсяг депозитів в іноземній валюті зменшився на 29,6% - до 21,7 млрд. дол. США (у доларовому еквіваленті), у тому числі фізичних осіб - на 38,0% до 14,2 млрд. дол. США. В цих умовах політика Національного банку щодо комунікації з учасниками ринку, банківською системою та громадськістю, яка мала б спрямовуватися на стабілізацію та нейтралізацію ризиків, була недостатньо ефективною [1]. Так, НБУ у 2014 році застосовував такі заходи: обмеження на видачу (отримання) готівкових коштів в іноземній валюті з поточних та депозитних рахунків 15 000-ми гривень на добу; заборони на валютні розрахунки з імпорту, тощо. Всі обмежувальні заходи НБУ, які вводилися в 2014 році, не лише не сприяли стабілізації ситуації в країні, а навпаки – мали деструктивний характер.

Слід зазначити, що нині, в умовах кризи, застосування НБУ тільки ринкових інструментів монетарного впливу (резервні вимоги щодо зобов'язань комерційних банків, процентна політика, політика рефінансування) не сприяє активізації банківського кредитування реального сектору економіки, а відповідно, економічному зростанню. Саме тому монетарна політика НБУ

потребує вдосконалення її інструментів таким чином, щоб насамперед підвищити ефективність кредитних важелів впливу комерційних банків на виробництво.

Діюча грошово-кредитна політика Національного банку України не забезпечує належного стимулювання економічного зростання економіки. За останні роки в Україні відбулася переорієнтація інвестиційних потоків, у бік фінансово-посередницької сфери. Це різко зменшує інвестиційну активність підприємств реального сектора, що загрожує подальшим зниженням їх конкурентоспроможності та збільшенням розриву в економічному розвитку між Україною та розвинутими країнами, зокрема ЄС. Неспроможність реального сектора самостійно призупинити прискорене зростання дебіторсько-кредиторської заборгованості, рівня боргової залежності підприємств та спрямувати бізнес на розвиток у пріоритетних сферах (фінансування досліджень; впровадження інновацій у виробничі, енергозберігаючі технології, процеси забезпечення екологічності виробництва; досягнення конкурентоспроможності та відповідності якості продукції європейським стандартам. Фінансова база підприємств погіршується внаслідок неефективності державної підтримки реального сектора. У 2015 році зберігалася тенденція відпливу депозитів, насамперед вкладів населення, та скорочення кредитування при посиленні жорсткості умов надання кредитів [2].

Таким чином, сучасний стан розвитку економіки України висуває нові вимоги до економічної політики держави, які полягають у необхідності стимулювання розвитку реального сектора економіки. Для цього грошово-кредитна політика Національного банку України, як складова частина економічної політики країни, має забезпечити відповідне монетарне підґрунтя. Важливим інструментом грошово-кредитної політики НБУ під час економічних реформ є зміна ставки рефінансування. Її вплив на стійкість банківської системи проявляється як в прямій формі (як збільшення ліквідності банків за рахунок рефінансування), так і в непрямій формі через збільшення попиту на гроші і подальше розширення кредитування.

Система рефінансування, яка склалася на сьогодні, націлена в основному на поточне управління ліквідністю, тому в ній переважають короткострокові кредити. Для підвищення дієвості системи рефінансування як інструменту грошово-кредитного регулювання доцільно виділити наступні основні напрями, пов'язані з:

- подальшим зниженням ставки рефінансування;
- введенням системи довгострокового рефінансування.

Реалізація цих заходів сприятиме формуванню сприятливих умов для активізації виробництва. Суттєве значення має також і організаційний аспект. Йдеться про канали кредитування економіки за схемою цільового рефінансування банків.

Література:

1. Про стан виконання Основних засад грошово-кредитної політики на 2014 рік та її вплив на соціально-економічний розвиток України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/vr030500-14>

Валерія КРОПЕЛЬНИЦЬКА
*студентка Навчально-наукового інституту
міжнародних економічних відносин ім. Б.Д. Гаврилишина*
Науковий керівник:
к.е.н., доцент кафедри банківської справи О.Л.Малахова

СУЧАСНИЙ СТАН І СПОСОБИ ВРЕГУЛЮВАННЯ ІНФЛЯЦІЇ В УКРАЇНІ

Оскільки інфляція - це вияв макроекономічної нестабільності, то дана проблема корелює економічні чинники не тільки в нашій країні, а й в інших державах. За даними українських офіційних джерел індекс інфляції становить 98,7% [1]. Важко переоцінити виклик, перед яким знаходиться наша країна, але щоб досягти успішного зниження рівня інфляції, буде потрібно об'єднати зусилля всіх основних політичних сил: уряду, президента, Національного банку і Верховної Ради, а новий урожай (за прогнозами буде вищим торішнього) допоміг би зменшити прес з боку цін на продукти харчування. Підхід до рішення проблеми інфляції в першу чергу полягає в забезпеченні контролю над попитом і витратами. Вирішальне значення матимуть структурні реформи, направлені на забезпечення зростання пропозиції товарів і послуг.

Незважаючи на те, що процес «критичної» інфляції розпочався після загострення протистояння на сході, але ситуація буде мати тенденцію тільки до погіршення до того часу, поки влада не почне провадити ефективні реформи, які б почали розвивати економіку. Економісти стверджують, що Україна потрапить під рецесію в 2016 році. Складається таке враження, що Кабмін і НБУ не веде підрахунків по статистичним показникам, а лише «вгадує» майбутні прогнозовані дані. Так НБУ надав інформацію, що під кінець 2015 року інфляція буде 44-46%, а майбутній прогноз на 2016 р. демонструє інфляцію на рівні 10-12% [2]. Мінфін повідомляє, що продовжує активно працювати над врегулюванням системи державних фінансів, в тому числі зниження дефіциту держбюджету з одночасним фінансуванням верств населення, національної безпеки і оборони. За таких обставин, досить складно буде виконати такі позитивні прогнози, адже необхідно виплачувати ще й зовнішній борг. Єдиний спосіб виплати боргів України - це здійснити реструктуризацію боргу або «зануритись» у свої резерви, які останнім часом значно скоротились. Величезну помилку робить уряд, який продовжує залучати кредити, адже валютні борги важче повертати. Як пояснює професор Ханке, ми можемо кваліфікуватись як держава з гіперінфляційним статусом [3].

Постійні дебати, які вирують навколо даної теми, не виправдовують своїх очікувань, втім так само, як існує вирішення будь-якої проблеми, можна